

PRZEWODNIK NIE TYLKO TURYSTYCZNY

Łekno

Podróż do Łekna to podróż do źródeł naszego chrześcijaństwa w Wielkopolsce. Dojedziemy tam jadąc z Wągrowca do Żnina. To miejsce nas zaskoczy pod każdym względem. Łekno leży na Wielkopolskim Szlaku Cysterskim.

A wszystko zaczęło się w XII wieku dzięki zakonowi cystersów, który został sprowadzony do Polski. Wiek XII to w dziejach Kościoła stulecie cystersów. Dzięki nowej, zaostrej regule i niezwykłej osobowości św. Bernarda z Clairvaux kolejne klasztory "szarych mnichów" powstawały jak grzyby po deszczu, a książęta i możnowładcy prześcigali się w bogatych nadaniach. Do Polski ta fala dotarła w latach 40 owego stulecia. Prawie jednocześnie rozpoczął się kilkuletni proces powstawania klasztorów w małopolskim Jędrzejowie i wielkopolskim Łeknie. Obydwa zostały założone przez możne rody rycerskie i obydwie w tym samym roku 1153 otrzymały dokumenty fundacyjne. Pierwszeństwo tradycyjnie przypisuje się klasztorowi jędrzejowskiemu, który planowano już od 1140 r., ale to właśnie w Łeknie proces fundacji został zakończony o kilka miesięcy wcześniej (tak podają źródła historyczne). Dokument fundacyjny dla cystersów łekneńskich jest jednym z najciekawszych zabytków kultury wczesnośredniowiecznej, jakie zachowały się na ziemiach polskich. Ma on przede wszystkim duże znaczenie dla odtwarzania początkowych dziejów klasztoru łekneńskiego, a jednocześnie jest żywym, rodzimym przykładem kultury piśmienniczej XII wieku na naszych ziemiach. Charakteryzuje się wybitnymi walorami literackimi. Jest to najstarszy, zachowany

woryginale dokument fundacyjny dla klasztoru. Zachował się on do naszych czasów w trzech egzemplarzach. Jeden przechowywany jest w Archiwum Państwowym w Poznaniu - tzw.: "egzemplarz poznański", a drugi i trzeci w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie.

Pierwszym darczyńcą tutejszego klasztoru był Zbylut z rodu Pałuków (który w akcie nadania nazwał siebie "**obywatelem Polski**"). Ofiarował on zakonnikom dawny gród, położony na półwyspie Jeziora Łekneńskiego, z małym kamiennym kościółkiem. Na jego miejscu zakonnicy wzniesli większy kościół i zabudowania klasztorne. Dwa wieki później okazało się, że to był błąd. Gnijące podwaliny dawnego grodu i podmokłe otoczenie spowodowały pęknięcie murów. Na przełomie XIV i XV wieku zakonnicy podjęli decyzję o przeprowadzce klasztoru do pobliskiego Wągrowca. Na terenie rozebranych zabudowań wzniesiono później niewielką kaplicę i założono cmentarz, który funkcjonował do początku XVII w. Potem długo nic się tutaj nie działo, aż do 1982 r., kiedy to na pocysterskim grodzisku pojawili się archeolodzy z Poznania pod kierownictwem prof. Andrzeja Wyrwy.

Od około połowy XIII wieku funkcjonuje kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła. Obecny kościół został zbudowany w XVI w. z fundacji Nikodema Łekińskiego, kasztelana nakielskiego. Jest budowlą późnogotycką, murowaną z cegły. Wewnątrz gotyckie sklepienia gwieździste, barokowy ołtarz główny z I poł. XVIII w., ołtarze boczne z I poł. XVII w. Na bocznej ścianie prezbiterium, znajduje się wykonany z piaskowca nagrobek z końca XVI w., fundatora kościoła.

Kościół parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Wnętrze kościoła parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Ołtarz główny w kościele parafialnym p.w. Św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Ołtarz boczny w kościele parafialnym p.w. Św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Wykonany z piaskowca nagrobek fundatora kościoła Nikodema Łekińskiego z końca XVI w.